

Ks. mgr lic. Andrzej Wiecki
Teologia Pastoralna WT, UKSW
Studia Doktoranckie

Modlitwy o zdrowie - nadużycie czy wiara?

Refleksja pastoralna

Większość ludzi na ziemi ma w sobie pragnienie długiego i zdrowego życia. Tak często życzymy sobie "stu lat", zdrowia i szczęścia na święta, urodziny i w codziennych spotkaniach. Zdrowie stanowi bardzo ważną część naszego funkcjonowania. Od jego stanu zależy jakość i komfort naszego życia. Człowiek, który spotkał Boga, potrafi dbać o swoje zdrowie.

Święty Paweł przypomina, że nasze ciało jest świątynią Ducha Świętego i nie wolno jej niszczyć (1 Kor 6,19). Ma też świadomość, że dzięki śmierci i zmartwychwstaniu Jezusa, życie na ziemi zmienia się, ale się nie kończy. Dlatego oprócz zdrowia fizycznego należy dbać o rozwój i zdrowie ducha.

Chrześcijańską odpowiedzią na prośbę o zdrowie jest zawsze współpraca z łaską Bożą. Doprowadzić ona może do skorzystania z konkretnej wiedzy medycznej i pomocy specjalistów. W Księdze Rodzaju czytamy "*czyńcie sobie ziemię poddaną*" (Rodz 1,26). Dzięki wiedzy i natchnieniom Ducha Świętego mamy możliwość pomocy chorym i cierpiącym.

Jezus w swojej publicznej działalności wielokrotnie przywracał zdrowie ludziom. Był to konkretny znak przyjścia oczekiwanego Mesjasza. Chrystus obiecał, że zostanie z nami, aż do skończenia świata. Jest obecny realnie w czasie sprawowania Najświętszej Ofiary. Eucharystia jest centrum życia chrześcijańskiego (Jan Paweł II), największym z cudów, zamkniętym w małym kawałku chleba. Kościół naucza, że sakrament Eucharystii przywraca zdrowie ciała i duszy.

W ostatnim czasie zauważa się wzrost popularności modlitw o uzdrowienie duszy i ciała.

W niniejszym artykule podjęto naukową refleksję nad znaczeniem takich modlitw dla współczesnego człowieka w oparciu o dokument Kongregacji Nauki Wiary "*Instrukcja na temat modlitwy w celu osiągnięcia uzdrowienia pochodzącego od Boga*" *Ardensfelicитatis* , z 14 września 2000 r. (Af).

1. Nauczanie Kościoła

W modlitwie "Ojcze Nasz" każdego dnia prosimy Boga, by wybawił nas od zła wszelkiego. Choroba i związane z nią cierpienie jest trudnym wyzwaniem, który towarzyszy człowiekowi od początku istnienia. Uwolnienie od niego jest głębokim pragnieniem ludzkości.

Stary Testament postrzega cierpienie związane z chorobą w dwojaki sposób. Po pierwsze jako karę za grzechy, niewierności i nieposłuszeństwo Bogu. Człowiek jest świadomy, że to, co go spotkało w tajemniczy sposób związane jest z jego złym postępowaniem (Af 1). Taka sytuacja spotyka króla Dawida. Konsekwencje jego wyborów spowodowały cierpienie wielu osób. Nieczystość w połączeniu z pychą, doprowadzają go do zabójstwa.

Ojciec A. Jankowski zauważa, że grzech ten spowodował ogromne spustoszenie w dynastii Dawidowej. Król uznaje swoją nieprawość, żałuje i pokutuje. Pomimo takiej postawy, skutki i ciężar odpowiedzialności spadają także na innych członków rodziny (Jankowski, 1984).

Cierpienie może być także wynikiem próby, którą posługuje się Stwórca. Przykładem jest Hiob. Jego postawa wobec ogromu bólu i niesprawiedliwości wynika z jego niewinności i prawości (Af 1).

Wraz z przyjściem Mesjasza cierpienie nabiera innego znaczenia. Staje się drogą do ukazania mocy Królestwa Bożego. Jezus leczy chorych, wypędza złe duchy i wskrzesza umarłych.

„W krzyżu Chrystusa nie tylko Odkupienie dokonano się przez cierpienie, ale samo cierpienie ludzkie zostało też odkupione. [...] Dokonując Odkupienia przez cierpienie, Chrystus wyniósł zarazem ludzkie cierpienie na poziom Odkupienia. Przeto też w swoim ludzkim cierpieniu każdy człowiek może stać się uczestnikiem odkupieńczego cierpienia Chrystusa” (Af 2).

Katechizm Kościoła Katolickiego podkreśla, że Jezus nie tylko współczuje chorym, ale bierze na siebie ich nędze. Zabranie choroby przez Boga wiąże się z wiarą, ale także staje się dowodem mocy odpuszczania grzechów (KKK 1503-1504). Nie wolno zatem podchodzić do każdej choroby schematycznie. Należy odkryć źródło jej powstania. Jednocześnie głęboko wierzymy, że Chrystus ma moc nad każdą dolegliwością fizyczną jak i duchową. Kościół naucza nas, iż królestwo Boga jest już obecne na ziemi. Wszyscy jesteśmy jego częścią. Możemy wypełniać słowa Mesjasza i naśladować Jego czyny. Święty Mateusz i Łukasz opisują jak Syn Boży przekazuje władzę swoim uczniom: „... udzielił im władzy nad duchami nieczystymi, aby je wypędzali i leczyli wszelkie choroby i wszelkie słabości” (Mt 10,1; por. Łk 9,1) i nakazuje im: „Uzdrowiajcie chorych, wskrzeszajcie umarłych, oczyszczajcie trędowatych, wypędzajcie złe duchy” (Mt 10,8). Także posyłając siedemdziesięciu dwóch uczniów, Pan nakazuje: „Uzdrowiajcie chorych, którzy tam się znajdują” (Łk 10,9). Misja ta zostaje zlecona całemu Kościołowi. Św. Paweł w liście do Koryntian przypomina, że charyzmat uzdrawiania

został dany wierzącym i jest sposobem wyrażania i przedłużania misji Jezusa (1 Kor 12). Nie dotyczy to tylko czasów odległych, ale też współczesnych. Natomiast list św. Jakuba, przypomina o modlitwie Kościoła poprzez namaszczenie olejem. „*Choruje ktoś wśród was? Niech sprowadzi kapłanów Kościoła, by się modlili nad nim i namaścili go olejem w imię Pana. A modlitwa pełna wiary będzie dla chorego ratunkiem i Pan go podźwignie, a jeśliby popełnił grzechy, będą mu odpuszczone*” (Jk 5,14-15). To doświadczenie dotyczy uzdrowienia ciała i duszy człowieka. Jak pokazuje praktyka duszpasterska, właśnie w ten sposób Kościół towarzyszy wiernym w chorobie, cierpieniu (Af 2-3).

Ks. M. Olszewski w książce „*Jezus chodzi po Krakowie*”, opisując własne doświadczenia stwierdza:

„W pierwszym roku mojego kapłaństwa zobaczyłem i doświadczyłem wszystkich cudów Pana, które zostały opisane w Ewangeliach. Nie widziałem tylko wskrzeszenia” (Olszewski, 2012).

Instrukcja *Ardensfelicитatis*, opierając się na dotychczasowym nauczaniu Kościoła potwierdza możliwość doświadczenia uzdrowienia fizycznego i duchowego mocą Jezusa Chrystusa. Powołując się na Ojców Kościoła i tradycję wschodnią, przypomina, iż uzdrowienie powinno kierować człowieka na właściwą drogę ku nawróceniu (Af 2-4).

Problematyką tą zajął się ks. prof. dr hab. Marek Chmielewski (2017). W swoim artykule streszcza stanowisko Kościoła w sprawach uzdrowień do trzech podstawowych tez:

1) Tylko Chrystus ma moc uzdrawiania. W czasie ziemskiej działalności, pochylając się nad ludzką nędzą, uzdrowił wielu ludzi, lecz zapewne nie wszystkich, którzy doznawali choroby i cierpienia. Pozostaje tajemnicą Bożej Opatrzności, dlaczego ludzie na całej ziemi, także wierzący w Chrystusa, nadal chorują i cierpią;

2) Chrystus uzdrawia według własnej woli mocą Ducha Świętego, który działa w Kościele. Posługa uzdrawiania nie może być zatem traktowana tak, jakby to była indywidualna praktyka lekarska albo nabyta umiejętność skutecznej terapii. Natomiast Duch Święty wybranym osobom może udzielać charyzmatu uzdrawiania, czyli specjalnego daru dla posługi w Kościele i w ścisłej z nim jedności. Wobec tego nikt nie może darem tym posługiwać się na własną rękę i bez uległości pasterzom Kościoła;

3) Zwyczajnym środkiem uzdrawiania w Kościele, ustanowionym przez Chrystusa, są sakramenty święte, nazywane sakramentami uzdrowienia, czyli pokuta i namaszczenie chorych. Choć są one skutecznymi kanałami łaski Bożej, to jednak domagają się żywej wiary. Stąd posługa uzdrawiania oparta jest na żywej wierze w moc Chrystusa Zbawiciela i domaga się wpierw przywrócenia stanu łaski (tamże).

Z punktu widzenia pastoralnego, choroba może stać się okazją czynienia miłosierdzia. Sam Jezus powiedział: „*cokolwiek uczyniliście tym braciom moim najmniejszym, mnie uczyniliście*”. Wrażliwość na cierpienie i troska o człowieka stają się bardzo ważnym elementem budowania miłości braterskiej i odpowiedzialności. Przywrócenie zdrowia może być odczytywane w świetle Objawienia Bożego jako działanie Boga w sposób naturalny lub w niektórych przypadkach jako nadnaturalny.

2. Modlitwa o uzdrowienie

Ks. Jan Reczek (2007) podaje główne kryterium doświadczenia cudu uzdrowienia - jest nim głęboka wiara w moc jedyne go Zbawiciela człowieka – Jezusa Chrystusa. Oznacza to, że nasza wiara i zjednoczenie z Bogiem, stają się podstawą wylania łaski przez Pana. Należy unikać traktowania takiego doświadczenia w kategoriach magii czy zjawisk paranormalnych. Źródłem działania jest zawsze Bóg, a nie człowiek.

Ks. M. Chmielewski (2017) przestrzega, by nie używać terminu „*Msza święta o uzdrowienie*”, ponieważ nie ma to żadnego uzasadnienia teologicznego. Nierzadko wierni uczestniczący w takich modlitwach potwierdzają na zasadzie świadectwa uzdrowienie fizyczne lub duchowe. Autor nie podważa przekazywanych w taki sposób informacji, ale podkreśla trudność w ich weryfikacji.

Kongregacja Nauki Wiary, poprzez omawianą instrukcję, porządkuje terminologię zagadnienia. Wyróżnia się dwa typy modlitw w celu otrzymania uzdrowienia:

1. Takie, które mogą opierać się na charyzmacie uzdrawiania;
2. Te, które nie wykorzystują tego charyzmatu.

Pojęcie „charyzmat uzdrawiania” dotyczy pojedynczego człowieka lub grupy osób, która posługuje w danej modlitwie, a ich charyzmat został potwierdzony przez Kościół (Af 5).

Wszystkie celebracje liturgiczne powinny być sprawowane z uwzględnieniem ksiąg liturgicznych i przepisów prawa. Instrukcja poświęca normom dyscyplinarnym 10 punktów. Pokazuje to, jak ważne jest to zagadnienie. Wskazane zostały też nadużycia związane z tą kwestią (Af II).

Nie wolno zatem pomijać i przeciwstawiać sakramentów Kościoła jako drogi wiodącej do pełnego uzdrowienia człowieka. Należy dołożyć wszelkich starań, by wierni w sakramentalnym spotkaniu odnaleźli Chrystusa. Wszystkie dodatkowe modlitwy są dopuszczalne, jeśli wierni mają świadomość dotyczącą roli i znaczenia Komunii sakramentalnej.

We współczesnym duszpasterstwie obserwujemy wzmożoną ilość prowadzonych modlitw o uzdrowienie. Wskazuje to na zapotrzebowanie na nie i ich ogromne znaczenie duchowe. Należy jednak zachować należyłą ostrożność w ocenie i przeprowadzaniu tego typu praktyk. To na duszpasterzach spoczywa odpowiedzialność za troskę o świadomość wiernych i czystość dogmatyczno-liturgiczną. Potrzeba nie tylko głębokiej wiary, by otrzymać uzdrowienie, ale także roztropności, by nie stać się przyczyną nadużyć i złego zrozumienia omawianego zjawiska.

Skróty:

Af - Instrukcja na temat modlitwy w celu osiągnięcia uzdrowienia pochodzącego od Boga
Ardensfelicitatis

KKK – Katechizm Kościoła Katolickiego

Bibliografia:

Chmielewski M. (2017), *Uzdrowienie, Egzorcysta* nr 8(60).

Jankowski A. (1984), *Ciasna brama i wąska droga*, Poznań-Warszawa.

Katechizm Kościoła Katolickiego, Poznań 2002.

Kongregacja Nauki Wiary, Instrukcja na temat modlitwy w celu osiągnięcia uzdrowienia pochodzącego od Boga *Ardensfelicитatis*, Rzym 2000.

Olszewski M. (2012), *Jezus chodzi po Krakowie*, Kraków.

Pismo Święte i dokumenty Urzędu Nauczycielskiego Kościoła

Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu w przekładzie z języków oryginalnych, wydanie piąte, Poznań 2000.

Raczek J. (2007), *To Jezus leczy złamanych na duchu*, Kraków.